

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

18. An qui in die ieiunii dat operam ludo pilæ, venationi, vel tactibus
venereis ea intentione, ut factus impotens non ieiunet, peccet contra
præceptum ieiunii? Et quid, si nocte proxima te inebrias, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

RESOL. XVII.

An defessus ex labore simplo ob recreationem, et ex ludendo pila, vel ob quendam concubinam, teneatur ad ieiunium? Et an quis sit obligatus relinquere ludum pila propter ieiunij obseruationem? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 40.

§. 1. Respondent aliqui distinguendo. Vel talis praeviuat, aut praeviuere debuit, quod ex illo impedimento, voluntarie se posito, non valebit ieiunare; & ita peccabit mortaliter in sua causa non ieiunando; vel non praeviuat, aut expertus est ex illo impedimento sequi necessitatem non ieiunandi, & in hoc casu non peccabit postea non ieiunando, nec in se, nec in sua causa; & ita ad hunc casum respondet Ortiz in sum. c. 19. num. 17. Homobonus de exam. Eccles. p. 1. tr. 7. c. 7. q. 23. & tract. 9. r. 4. q. 74. Ioan de la Cruz, in director. conf. p. 1. praecep. 3. art. 4. dub. 9. concl. 3. Rodtigi. in sum. tom. 1. c. 23. n. 6. & alij.

2. At, his minime obstantibus, contrariam sententiam docuit Medina in sum. lib. 1. c. 14. §. 10. vt notavit Ledesma in sum. tom. 2. tr. 27. concl. 6. c. 2. diff. 3. fol. mibi 699. vbi sic asserit: No peccat ei, que pone impedimento al ayuno. Esto en esta Medina en su suma, y pone exemplo en los caminantes de apite, aunque tomen el camino por su passatiempo, los quales no tienen obligacion de ayunar llegados fatigados, trabajados, y dize que esto tiene verdad, aunque el camino se hiziese por ver a su amiga, si despues quedan cansados y fatigados, el tal pecara contra otro precepto de no fornicar, pero no pecara contra el precepto del ayuno, tambien se pueden traer otros exemplos. Ita Ledesma, qui probabilem putat esse hanc opinionem: & paulo post addit exemplo de ludo pila.

3. Hanc sententiam docet absolute Filiucius Medinam sequens to. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. n. 123. & Villalobos in sum. tom. 1. tract. 13. diff. 4. n. 11. vbi ait: Esta excusado el, que hauiendo hecho alguna obra, se canso en ella por su culpa, de suerte que no puede ya ayunar, como si jugo demasiado la pelota, con que no lo aya hecho en fraude de la ley, y si lo hizo en fraude de la ley, peccar, quando lo hizo, mas ya despues de hecho, no peccar en dexar de ayunar.

4. Notandum est etiam, quod Ledes. vbi sup. putat, talem non esse obligatum relinquere ludum pila propter ieiunij obseruationem: quia ludus pila non est medium de se ordinatum ad complementum, & obseruationem ieiunij, nec Ecclesia obligat ad abstinentiam a ludo, vt ieiunio quis vacet: ergo, &c. Licet contrarium asserant Villalobos, & alij. Sed circa praesentem questionem vide inf. in Ref. 46.

RESOL. XVIII.

An qui in die ieiunij dat operam ludo pila, venationi, vel talibus veneris ea intentione, vt factus impotens non ieiunet, peccet contra praecipuum ieiunij?

Et quid si nocte proxima te inebrias, & fueris impotens ad ieiunandum, recitandum officium Diuinum, Missam audiendam, &c. sequenti die?

Et docetur, quod non est eadem ratio de illo, qui descendit a loco, vbi obligat ieiunium, ad locum vbi non obligat ex intentione non ieiunandi, ac de illo, qui assumit laborem incompatibilem pile, venationis, &c. cum ieiunio, quod idem est de illo, qui in die festo e proprio domicilio proficiscitur ad alium locum, vbi hoc Festum non obligat, animo, & gratia exercendi seruilia, &c.

Afirmatine respondet Toletus in sum. l. 6. c. 5. num. 1. s. 1. qui citat Paludanum in 4. dist. 14. q. 4. art. 1. & Gabriel. dist. 16. q. 3. a. 1. notab. 4. Sed ego puto, contrariam sententiam veram esse: ita obtinuit consuetudo recepta ab omnibus moralibus, & religiosis viris, qui non propter ieiunium subtrahunt feruis de labore, neque operarios dimitunt: igitur non tenetur dominus eum solum laborem feruis imponere, & eos solos operarios vocare, qui cum moderato labore possint ieiunare; sed poterit eundem laborem feruis imponere; & operarios quoscumque vocare, licet ieiunium non sint seruaturi: & ita docet contra Toletum Fernandez in exam. Theol. mor. p. 2. c. 8. q. 23. Imo Fagundez Praecep. 4. l. 1. c. 6. num. 16. putat, quod si dominus conducere operarios hoc pacto, vt eo die, quo suo labori incumbunt, non ieiunent; quia, cum dicti operarij non tenentur ieiunare, neque venialiter peccabit dominus illos cum conditione, vt non ieiunent, conducendo.

RESOL. XVI.

An excusentur a ieiunio, quis labore aliquo defatigantur, quomodo illum in alium diem commode differre queant? Et etiam si data opera, vt non ieiunent, hoc agerent? Ex parte 1. tract. 9. Ref. 52.

Non eximi docet Azor. tom. 1. l. 7. c. 17. q. 9. & alij penes ipsum.

1. Sed contrariam sententiam docent aliqui iuniores, Magistri: quia ius habet iste ad illum laborem suscipiendum, v. g. ad iter agendum, ad ludendum pila, ad venandum, &c. quo non priuatur ob ieiunium seruandum. Et haec opinio procedit, etiam si in fraudem ieiunij ius ageret, nullius negotij causa itinerando; sed solo desiderio non seruandi ieiunium. Et ita docet Sancius in fine Salmatis, dist. 4. n. 14. loquens de ieiunio, & Suarez de Relig. tom. 1. l. 2. c. 13. n. 6. loquens de obseruatione peccatorum: nam in tali casu puto, non interuenire propriam fraudem, aut dolum, sed fugam quaedam obligationis praecipui; quae tamen contra praecipuum non est, sed bona, vel mala ratione finis, ob quem fit. Vide etiam Salas, de leg. dist. 14. scilicet. 5. n. 66. & Sanchez in sum. tom. 1. l. 1. c. 12. n. 35. & Fagundez Praecep. 1. lib. 1. cap. 7. n. 7.

2. Vnde ex his infert Sancius, vbi sup. n. 20. & nos propriam ieiunij, liberos esse a lege ieiunij, qui culpa sua ieiunata defatigati redduntur, vt ieiunare non valeant, vt qui defatigatus esset ludo pila, vel ex venatione, aut aliis talibus, quae deditur feminarum commixtioni: nam tales dies, quo praecipuum obligat, impotentes sunt seruare; die vero, quo ludunt, nondum aduenit: ergo, &c. Quod si in fraudem ieiunij se defatigarent, peccate desiderio illo frangendi ieiunium, docent plures ex doctrina Sancij, & Suarez, vbi supra, contra rationem dicendum est: nam in tali casu non interuenit finis, sed fuga quaedam obligationis, quae non sufficit ad cauendum peccatum. Aliud quidem est, desiderare ab aliquo frangere praecipuum, quando adest obligatio; aliud desiderare se reddi impotentem ad praecipuum; hoc enim nihil aliud est, quam optare exultationem praecipui, quae licet quis intendat via illicita, non operatur aduertere tale praecipuum, cum non desiderat illud infringere, quando obligat; sed modum, quo non obliget, querat. Et haec opinio mihi non displicet. Secundum Sancium igitur dicendum est, quod non tenentur ieiunio, qui labore aliquo defatigantur, etiam si illi agant in fraudem ieiunij, quia, dum defatigatio acquiritur, non adest ieiunij praecipuum, dum vero iam acquisita est, impossibilitas adest ad ieiunandum. Ergo, &c. Sed, his non obstantibus, non esse recedendum a prima opinione Azorij.

N A
nia
L. IV. V
III

Sup. hoc in Ref. p. 1. not. tota, & signanter §. vnde & in Ref. scq. & inf. in Ref. 64. §. vlt. post medium, verum, aa vero, & sup. in tr. 3. Ref. 163. §. Confirmatur exemplis post medium, a verum, Imo Diana, & cursum cum eisdem DD. citatis in §. 2. & 3. huius Ref. tantum in to. 7. tr. 1. Ref. 304. §. Et tandem ad lin. 6.

Sup. hoc in Ref. 1. not. praeter §. 2. & in Ref. 2. §. Nec obstat, & in Ref. 4. in eodem §.

One hic est inf. Ref. 19. & in alio §. eius 1. not.

Et prae firmanda doctrina supradictarum questionum adducitur, quod Confessarius licet ex actu Confessionis praevideat sequitur am pollutionem, vacat culpa, si praeter intentionem eius pollutio sequatur: secus vero si sit ab eo prius intentata, & audiat confessiones in eum finem, ut sibi pollutio eveniat.

Item pollutio praevia in ebrietate, vel nimia comestione, vel in comestione talis cibi, vel ex tali modo iacendi in lecto, dum quis dormit, non habet specialem malitiam pollutionis contra Castitatem, si non sit intentata, habet autem si fuerit intentata, & ad eum finem, ut pollutio ex impulsu naturae sibi contingeret, tales causas adhibuisset.

Et concluditur, quod si quis in die ieiunij ob honestam recreationem dat operam ludo pila, vel venationi, non ea intentione ut solvat ieiunium, praevidens tamen ex defatigatione se easorum impotentem ad ieiunandum, excusari a ieiunij transgressione in causa: secus ubi hac voluntarie facit ea intentione, ut eo die ieiunare non possit. Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Resol. 13. alias 11.

§. 1. IN partem negatiam visus sum olim inclinare; & ideo me citato hanc sententiam tenet doctus Roca full. in praxi Theologiae moral. tom. 2. lib. 3. de praecipis Ecclesiae, cap. 9. num. 153. & 164. ubi sic asserit: Dubium est an excusetur a ieiunio, qui labore aliquo defatigatur, quamvis illum in alium diem differre commodè possit, & etiam si data opera fecerit, ut non ieiunaret? Prima sententia ait non excusari: Ita Azorius, tom. 1. lib. 7. cap. 17. qu. 5. & alij penes ipsum. Secunda sententia tenet excusari, & laborare posse, & non ieiunare. Ita Sancius in select. disp. 4. num. 14. loquens de ieiunio. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 2. cap. 13. num. 6. loquens de observatione Festorum. Salas de Legibus, disp. 14. sect. 5. num. 66. Sanchez tom. 1. Oper. Moral. lib. 1. cap. 11. num. 35. Diana part. 1. tract. 9. resol. 52.

Quae hic est Ref. prima post praeteritam in lege doct. Ref. praecedentis, & inf. Ref. 64. §. vlt. in 4. & sup. in tr. 3. Resolut. 163. §. Confirmatur, ad med. Diana, &c. Et pro observatione Festorum contenta in hoc textu, in Resol. 1. post praeteritam, signanter in §. Sed, ad med. & inf. in §. Quare, huius Ref. & in alio eius annot.

Ratio est, quia isteius habet ad istum laborem suscipiendum, v. g. ad iter agendum, ad ludendum, ad venandum, quo non priuatur ob ieiunium seruandum. Nota hanc sententiam procedere, etiam si in fraudem ieiunij id agat, nullius negotij causa itinerando, sed solo desiderio non seruandi ieiunium. Ita docent Sancius in select. disp. 4. num. 14. & Diana cit. resol. 52. Et ratio est, quia in tali casu non interuenit propria fraus, aut dolus, sed fuga quaedam obligationis praecipii; quae tamen contra praecipium non est, sed bona, vel mala ratione finis, impulsi quem sit; & in simili docet Suarez tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 13. num. 6. loquens de observatione Festorum. Vide Salas de Legibus, disp. 14. sect. 5. num. 66. & Sanchez in Oper. Moral. tom. 1. lib. 1. cap. 12. num. 35. Ex his inferunt Sancius num. 20. & Diana citat, liberos esse à lege ieiunij eos, qui culpa sua ita defatigati redduntur, ut ieiunare non valeant, ut si defatigantur ex ludo pila, vel venatione, aut commixtione cum feminis: Et ratio est, nam isti die ieiunij impotentes sunt ad ieiunandum; die vero quo ludunt, nondum aduenit praecipium: quod si in fraudem ieiunij se defatigant, peccant desiderio illo frangendi ieiunium, ut volunt plures; nam in tali casu non interuenit fraus, sed fuga quaedam obligationis quae non sufficit ad causandum peccatum; nam aliud est desiderare se reddere impotentem ad adimplendum praecipium, aliud frangere praecipium quando est obligatio; nam desiderare se reddere impotentem ad adimplendum praecipium est optare exculationem praecipii, quam licet quis intendat via illicita, non operatur aduersus tale praecipium, cum non desideret illud frangere, quando illud obligat, sed modum, quo non obligat querit: quae doctrina non displicet Diana citato. Hucusque Roca full ubi supra. Et hanc sententiam etiam me ci-

tato tanquam probabilem admittit Martinus de Sancto Ioseph in Monit. Confess. tom. 1. lib. 2. tractatu 11. de Ieiunio, numero quinto, & absolute illam docet me etiam citato Pasqualis in Praxi de Ieiunio, sessione 330.

2. Sed in Editionibus nouissimis Lugdunensibus, in ego putavi non esse recedendum ab affirmatiua sententia Azorij: nunc vero magis late, & clare hanc sententiam teneo, & proflus ei adhaerendum existimo: & negatiam impugno, quatenus ait dantem in die ieiunij mere voluntarie operam ludo, venationi, immò, quod peius est, & nimio coitui in fraudem ieiunij ea intentione ut effectus impotens non ieiunet non peccare vilo modo contra praecipium ieiunij, neque etiam quando apponit tale impedimentum ieiunij cum illa expressa intentione, ut postea, non ieiunet cuius oppositum tanquam certissimum, & indubitatum meritò docent citati Doctores: Nam qui vult seu apponit causam, ex qua necessarìo sequitur ommissio praecipii, seu euentus à praecipio prohibitus, ea intentione ut talis ommissio, seu euentus sequatur non solum peccat contra tale praecipium, sed etiam directe peccat, quia directa intentione tendit contra praecipium, & ex hac intentione applicat causam, tanquam medium, ut eiusdem praecipii violatio sequatur, ut tradunt D. Thomas 1. 2. d. qu. 71. art. 1. & ibidem Theologi. Quod est verum, tamen si causa ex illa intentione prava apposita, ex qua sequitur euentus à praecipio prohibitus, aliàs praevia, non scilicet tali intentione, potuisset absque culpa apponi cum praevisione sequuturi euentus; quia in tali casu malitia non oritur ex praevia appositione causa, sed ex mala intentione, & ex pravo affectu erga praecipium. Hoc pacto, Confessarius licet ex actu Confessionis praevideat sequitur am pollutionem, vacat culpa, si praeter intentionem eius pollutio sequatur; secus si sit ab eo prius intentata, & audiat Confessiones in eum finem, ut sibi pollutio eveniat, ut rectè docent Sanchez lib. 3. de Matrim. disp. 45. num. 4. & seqq. & tradunt omnes Doctores quos idem Sanchez, & alij infra citandi referunt.

3. Similiter ex eodem Sanchez dict. disp. 45. num. 6. 17. & 18. quamvis pollutio praevia in ebrietate, vel nimia comestione, vel in comestione talis cibi, vel ex tali modo iacendi in lecto, dum quis dormit, non habeat specialem malitiam pollutionis contra castitatem, si non sit intentata, habet autem, si fuerit intentata, & ad eum finem, ut pollutio ex impulsu naturae sibi contingeret, tales causas adhibuisset. Quod in terminis loquentes de pollutione proveniente ex ludo impulsu naturae docent Nauarr. in Man. cap. 16. num. 6. Suarez tom. 1. in 3. part. qu. 8. art. 7. in com. post initium, Vasquez in part. 2. disp. 115. num. 9. & Salas in p. 2. qu. 6. tract. 3. disp. 1. sect. 13. num. 170. Quare eadem ratione dato, & non concessis quod omisso ieiunij praevia in ludo pila, venatione, nimia commixtione cum Meretrice non habeat in causa malitiam ommissionis praecipii ieiunij, quando non est intentata, habebit tamen, si fuerit intentata, & ad finem non ieiunandi quis ludat, &c. Neque iurat illa euasio, scilicet, quod Ludere Pila ea intentione, ut non ieiunet, non sit intendere, & desiderare frangere ieiunij praecipium, sed solum fuga quaedam obligationis, & desiderium habendi impotentiam ad ieiunandum, ut excusetur à ieiunio, quod est solum optare exculationem praecipii ieiunij: Nam contra huiusmodi euasionem (quae desumpta videtur ex Suarez, Sanchez, & Salas; sed non rectè applicatur casui, de quo est praesens controversia) quia si huiusmodi euasio in praesenti casu sufficeret ad excusandum à culpa ommissionis ieiunij; inde sequeretur manifestè, quod Sacerdos proiciens in mare Breuiarium ex intentione

vt factus impotens, non recitaret Diuinum Officium, non diceretur intendere, & desiderare frangere præceptum recitandi Horas Canonicas, sed solum fugere obligationem, & querere statum, in quo exultaretur a recitatione Diuini Officij, quod est contra omnes Doctores, & est etiam simillima ratio. Et simili modo de ingurgitans in die festiui, vt se reddat impotentem ad audiendam Missam ea intentione, vt non audiret, vel audiens confessiones, aut nimium comedens, vel tali situ dormiens, vt eueniat sibi pollutio, quam vitare non ita tunc in sua potestate; vel reddens se impotentem ad faciendam restitutionem rei furto ablata, vt non restituar: possit omnino excusari à peccato contra præceptum audiendi Missam, castitatis, & restituendi, cum nulla appareat culpa.

4. Quare male, (vt dicebam) præsentis casui applicatur doctrina Suarez dicit tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 13. num. 6. & Sanchez lib. 1. summ. cap. 12. num. 35. & lib. 3. de Matr. disp. 18. numero 21. & Lessij lib. 4. cap. 2. num. 57. Docent enim eum, qui in die festo è proprio domicilio proficiscitur ad alium locum, vbi id festum non obligat, animo, & gratia exercendi seruilia, non peccat contra præceptum Festi, eo quod non sit proficiscens, & intentio non seruandi præceptum Festi, sed quædam obligationis præcepti fuga, quæ cum non aduertitur præcepto exitum ad locum non interdicunt, sed solum obligant, vt non violetur dum non reciditur ab eo loco, vbi obligat, est ex se indifferens, ac proinde bona vel mala ex fide adiuncto: Hæc etenim doctrina licet aliis, vt Rebello de Inst. p. 2. lib. 2. quest. 7. sect. 3. n. 16. & Sayro in Clau. regia. lib. 7. cap. 3. num. 12. non probatur, tamen est probabilis; quia in tali casu transferens se ad alium locum, vt seruilia exerceat, vult quidem, & intendit facere id, quod præcepto Festi prohibetur, sed non quando, & vbi præceptum obligat, sed vbi, & quando præceptum cessat omnino obligare per se, & per accidens ob non subiectionem eidem præcepto, quod non obligat extra limites talis loci. At qui in die ieiunij ludo Pilæ, vel Venatione voluntarie se reddit impotentem ad non ieiunandum, vt non ieiunet, fugit ieiunium, & non vult ieiunare vbi & quando præceptum ieiunij per se obligat, & illi est subiectus, licet per accidens, supposita impotentia ad ieiunandum, tunc is, qui merè voluntarie apponit impedimentum, & excusetur à ieiunio, quatenus peccauerit contra eiusdem ieiunij præceptum, dum apponit impedimentum ad finem non ieiunandi. Et ita omnino sentiunt Suarez, Sanchez, & Lessius cum dicant in die festo proficiscerentur ad alium locum non est dies Festus, vt ibi seruilia exerceant, non agere contra id, quod præceptum Festi iubet, eò quia præceptum Festi iubet, vt in tali loco non violetur. Et hæc omnia verè, & solidè docet Angelus Bossius in Disputationibus moral. editis Mediolani, anno 1638. disp. 4. per totam. Itaque assero, quod non est eadem ratio de illo qui discedit è loco, vbi obligat ieiunium ad locum vbi non obligat, ex intentione non ieiunandi, ac de illo qui assumit laborem incompatibilem cum ieiunio, vt non ieiunet: nam primus, assumit medium ad non ieiunandum; vbi & quando non adit, peccat exat præceptum ieiunij: & idè nec intentione, aut desiderio, præceptum ieiunandi frangit. Secundus verò non sic; cum assumat medium ad non ieiunandum, vbi & quando est; & exat præceptum ieiunij; unde non mirum, si primus à peccato mortali excusetur; non verò hunc secundum. Ex quo constat ad fundamentum oppositæ sententiæ; negandum namque est, quod prædictus non peccet, quando assumit media licita laboriosa ad non ieiunandum; quia verè in hoc facit contra legem ieiunij. Et idè præceptum tenet nouissimè me citato P. Leandr.

de præcep. Eccles. tract. 1. disp. 8. quest. 157. & 158. Idem etiam docent D. Thomas 2. 2. quest. 147. art. 5. in respons. ad 13. & ibidem Caicranus, D. Antoninus, 1. part. summ. tit. 6. cap. 1. §. 6. Syluester ver. ieiunium, quest. 9. & apud eum Paludanus Tabiena eod. num. 19. Angelus eod. num. 18. Nauarrus in Man. cap. 2. num. 18. G. affius part. 1. decis. aur. lib. 2. cap. 27. num. 5. 11. Colinus Philiacus part. 1. de offic. Sacerd. lib. 3. cap. 23. Angles in Florib. part. 4. quest. 5. de ieiunio, dub. 6. Emmanuel Rodriquez 1. part. summ. cap. 13. num. 6. Toletus in summ. lib. 6. cap. 4. num. 6. Abulenlis in cap. 6. Math. quest. 1. 4. 1. & 143. Azorius 1. part. instruct. Moral. lib. 7. cap. 17. quest. 9. citans Rosellum verb. Ieiunium, num. 21. Lessius de inst. lib. 4. cap. 1. dub. 6. num. 44. Salas in 1. 2. q. 71. tract. 13. disp. 2. sect. 9. n. 118. Fagundez de quinque præceptis Ecclesie, præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 17. Fernandez in Medulla, part. 2. cap. 8. num. 2. Homobonus de exam. part. tract. 8. cap. 7. quest. 23. & tract. 9. cap. 4. quest. 74. Ortiz, & Io. Cruz à dicto Neoterico relati Filliucius tom. 1. tract. 27. cap. 6. num. 123. & alij communiter, ab iisdem relati. Qui omnes asserunt, eum, qui in die ieiunij absque vlla honesta causa, sed merè voluntarie, & sua culpa ob laborem susceptum agendo iter, vel ludendo pila, vel venando, vel insequendo amicam ita defatigatus est, vt ieiunium seruare nequeat & præuidit, quod ex tali labore omnino voluntarie, vel ad malum finem suscepto securura erat impotentia ad ieiunandum eo die, peccat contra præceptum ieiunij, si non eo tempore, quo supposita iam impotentia, & necessitate frangit ieiunium (quo tamen tempore etiam multi ex præcatis Doctoribus, tenent eum peccare contra præceptum ieiunij ob malam voluntatem præcedentem) saltem quando dat antecedenter iniustam causam impotentia, seu necessitatis plurimum refectioem, & fractionis ieiunij. Vide etiam Escob. à Corto tract. de utroque Foro, art. 4. §. 4. num. 192. & Castrum Palaum tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 21. num. 3. qui optimè obseruat supradictam opinionem procedere, quando v. g. in die festiui, vel nocte proxima te inebriates, quia tunc iam censetur mortaliter adesse præceptum, ac perinde efficaciam habere remouendi impedimenta obstantia illius executioni. At si antequam dies præcepti adueniat, vel quasi in proximo sit, te inebriates, vel cibum nocuum sumeres; ex quo præuideres infirmitatem tibi obuenturam, & impedimentum apponendum recitationi horarum, Missæ, & ieiunio: non videris, tunc aduersus hæc præcepta peccare: quia non videntur extendi ad media, & impedimenta ita remota. Quæ omnia applicanda sunt in ieiunio; vnde, vt diximus, qui in die ieiunij de præcepto merè voluntarie, & absque vlla rationabili causa laborat in venatione, vel ludo pilæ, vel facit iter longum, vt insequatur Amicam præuidens inde fore; vt non queat ieiunare: & sit fracturus ieiunium, dat causam proximam omissionis ieiunij, seu apponit proximum impedimentum ad implendum ieiunij præceptum: ergo peccat contra ieiunij præceptum.

5. Nec obstat dicere præceptum ieiunij non obligare ad abstinendum ab itinere, à ludo à venatione, à coitu. Nam verum est, non obligare absolute: at obligat, quatenus prædictæ actiones sunt proximum impedimentum ad obseruandum ieiunij præceptum. Quemadmodum etiam præceptum audiendi Missam non obligat absolute ad abstinendum ab ebrietate, à somno, à studio, & præceptum recitandi Diuinum Officium non obligat, vt non proficiatur Breviarium (vt si quis illud totum memoriâ teneat) obligant tamen quatenus sunt proxima impedimenta ad audiendam Missam in die festo, ad recitandum diuinum Officium. Siquidem quodlibet præceptum etiam tantum Ecclesiasticum prohibet virtualiter omnes actus, qui sunt

Sup. hoc
sup. recitan-
ter in fin.
§. præciti
huius Ref. &
ante med.
§. seq. & in
tom. 1. tr. 3.
ex lata doct.
Resolut. 14.
§. vit. ante
med. ver.
Sicut neque
is, & prope
fin. ver. si-
cut is qui se
inebriat, &
in alia Ref.
posita in an-
not. vit. præ-
citate Ref.

Pro conten-
to in hoc
§. sup. in Re-
sol. 16. §. 3.
in princ. &
in Resol. 17.
§. vit. & su-
perius in tr.
3. Ref. 163.
§. Confir-
matur ex-
plis, post
med. cur-
sim in vers.
Nec teneri.

N
A
E
I
N
I
A
L
I
V
V
I
I

sunt causa non rationabiles omittendi eiusdem præcepti obsequiam. Secus autem dicendum est si impedimenta non essent ita proxima, & ratio est, quia durum videtur cum tanto rigore præceptum audiendi Missam recitandi diuinum Officium, & ieiunandi obligare, vt ob sui obseruantiam teneatur homo tollerere, vel præcauere illa omnia, quæ etiam remotè, & à longè, ac valde per accidens possunt impedire eius executionem: solum ergo obligat ad præcauenda ea, quæ vel proximè, & quasi eodem tempore, in quo præceptum obligat possunt executionem impedire, vt in Festo se inebriare, dare somno, vel studio cura præuisione omissionis Missæ; vel omnino voluntariè in die ieiunij de præcepto, superfluo labore itineris, ludi, venationis reddere se impotentem ad ieiunandum illo die. Et hæc omnia docet Bossius loco citato, vbi etiam subdit, quod si inde ieiunij quis ob honestam recreationem dat operam ludo, vel venationi, non ea intentione, vt soluat ieiunium, præuidens tamen ex defatigatione se euasurum impotentem ad ieiunandum, posset excusari à ieiunio, & à transgressione præcepti ieiunij in causa, & quod præceptum ieiunij non videatur ita strictè obligare, vt quis abstineat etiam ab honesta recreatione iuxta illius statum. Puto tamen, quod rarò possit eueniri, vt quis ludendo, vel venando causa honestæ recreationis non excedens limites virtutis ita defatigetur, vt reddatur impotens ad ieiunandum, & indigens plurimum refectiōum; nisi sit complexio- nis ita debilis, & delicatæ, vt etiam paruo labore notabiliter defatigetur. In his itaque, & similibus casibus iusta de causa suscipiens in die ieiunij opus laboriosum, quod vnà cum ieiunio perficere nequeat, nullo modo peccabit contra ieiunij præceptum; secus vbi voluntariè omninò id facit, vel facit ea intentione, vt eo die ieiunare non possit, & consequenter non teneatur; nam tunc semper in omni casu peccat in causa contra præceptum ieiunij ob prauum affectum ad peccatum, vt docent omnes Authores præallegati. Ea circa omnia superius dicta, ne deseras recognoscere Doctissimum Dicastillo de Sacrament. tom. 1. tractat. 5. discept. 5. dub. 10. §. 2. per totum.

RESOL. XIX.

An qui ad loca sancta peregrinantur, excusentur à ieiunio?

Idem est dicendum de itinerantibus cum curribus, & equis.

Et an flagellantes se in Hebdomada Sancta excusentur à ieiunio, si ob debilitatem experiantur ieiunium seruare non posse? Ex part. 1. tractatu 9. Resol. 46.

Sup. hoc sup. lege doct. Resol. 17. per tot. & si-gnauer §. vii. & §. eius annot. & in rom. 7. tr. 1. Resol. 304. §. Et tandem in fia. & Resol. not. seq.

§. 1. Syluius in 2. 2. D. Thoma, q. 147. art. 4. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 23. dub. 4. numero 16. Fernandez in exam. Theolog. mor. p. 2. c. 8. §. 2. num. 12. & alij distinguunt: si enim peregrinatio potest sine incommodo differri, non excusatur: si non potest commode, excusatur.

2. Sed absolutè talem peregrinantem non esse adstrictum ieiunare, docet Sancius in Select. disp. 54. n. 2. vnde ait: [Generaliter dicendum est, excusari à ieiunio exequentem aliquod opus pium etiam absque necessitate, quod secum ieiunium non compatiatur vnde flagellantes se in hebdomada sancta excusantur à ieiunio, si ob debilitatem experiantur, se ieiunium seruare non posse: non enim Ecclesia præcipit abstinere à flagellis ob ieiunium; sed tantum ieiunium seruari à potentibus.] Ita Sancius.

3. Non reticebo tamen Ortiz in sum. c. 19. num. 12. Syluius absolute docere (peregrinantes non esse adstrictos ad ieiunium: sic enim ait: [Los que van camino, y el camino, no se forzolos, non obligados al ayuno.] Sed circa præsentem questionem vide etiam Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. c. 1. n. 5. & alios.

RESOL. XX.

An equitantes teneantur ieiunare, si iter sit solum vnus diei? Ex part. 11. tractat. 2. & Miscel. 2. Resol. 57.

§. 1. Casus potest frequenter accidere. Pasqualis in Praxi de ieiunio deo. 316. numero 6. distinguunt, sic enim asserit: similiter nec equitantes mihi videntur immunes à ieiunio, quando iter est breue, & equus placidus, & obtemperans, atque gressu facili, & sine agitatione incedens; licet enim tunc interueniat aliquis labor, non tamen tantus est, vt generet multam lassitudinem, quæ non possit tolerari à ieiunante absque multo incommodo. Si verò iter sit plurium dierum, & præsertim in atate, quando calor configit equitantes, tunc equitantes erunt immunes à ieiunio etiam ab initio itineris, vt docent Fillicius, Bonacina supra citati, quia non est attendendus solum præsens status, sed etiam futurus. Ita ille.

2. Sed absolutè me citato contra illum tenet Leander de Præcept. Eccles. tractat. 5. disputatione 8. questione 105. Quod equitantes non teneantur ad ieiunium casu quo iter sit aut plurium dierum, aut nimis longum etiam si non sit plurium, sed solum vnus diei. Ratio est; Quia hoc casu quantum equus sit placidus, & egressus facilis, &c. nihilominus tamen equitans valde defatigatur, & lassatur ex agitatione equi, & longitudine itineris quæ maximam molestiam affert itinerantibus, vt experti satis sumus. Ita Leander, qui postea questione 102. etiam me citato magis indiuidualiter docet, cum qui vnico die decem, aut octo leucas conficit deobligari à ieiunio.

3. Et nouissimè inuenio hanc sententiam doctum Patrem Andream Mendo in Bulla Cruxiate disput. 13. c. 1. num. 4. vbi sic ait, Non damnabo peccati eum; qui etiam equitans facit iter, si non ieiunet, dum die ieiunij viam vnus diei perambulet, scilicet nouem, aut decem Leucas Hispanicas; quia illa via per diem continuata ex se affert etiam equitanti laborem sufficientem ad excusandum à ieiunio, quod communiter accidere quisque experitur in corporis defatigatione, variisque circumstantiis in itinere frequentibus. Sic sensit consultus à me Pater Petrus Hurtado de Mendoza, vir apprime doctus, vt eius scripta manifestant; sic etiam & alij vt tutum in praxi affirmarunt. Ita Mendo, & Ego.

RESOL. XXI.

Quenam quantitas itineris pedestris excuset à ieiunio.

Et an, si iter pedestre sit mere voluntarium, possit ego, videlicet, peregrinari altera die ieiunio non impeditur, teneor ne peregrinationem relinquere ad obseruandum ieiunium?

Et quenam quantitas itineris equestris excuset à ieiunio? Ex parte 10. tractatu 14. & Miscel. 4. Resol. 2.